PODNIKOVÉ FUNKCE, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ŽIVOTNÍ CYKLUS

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Cílem přednášky je:

- Vysvětlit podstatu základních funkcí (činností) podniku.
- Objasnit tvorbu organizační struktury podniku.
- Rozčlenit životní cyklus podniku na jeho jednotlivé fáze.

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINÉ

Struktura přednášky

Struktura podnikových funkcí

Organizační výstavba podniku

Životní cyklus podniku

Podnikové funkce

Definice podnikových funkcí

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

V obecné rovině je podnik charakterizován těmito funkcemi:

- s**polečenskou** – cílem podniku je spoluúčast na uspokojování potřeb v celospolečenském měřítku,
- **individuáln**í – cílem podniku je zhodnocovat prostředky vložené zakladatelem.

Struktura podnikových funkcí.

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Podnikové funkce můžeme dělit dle Synka a kol. (2007) na:

- primární a
- sekundární funkce.

Primární funkce podniku tvoří „páteř“ podnikových činností a pro fungování podniku jsou zásadní. Patří k nim funkce:

- zásobovací (nákup)
- výrobní
- prodejní

Struktura podnikových funkcí II.

Sekundární (podpůrné, vedlejší) funkce se prolínají primárními funkcemi, a pokud by jim podnik nevěnoval dostatečnou pozornost, vedlo by to k existenčním problémům podniku:

- personální
- investiční
- finanční
- vědeckotechnická
- správní

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Organizační výstavba podniku

Organizační výstavba podniku

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Organizační výstavba v sobě zahrnuje vymezení a zajištění plánované činnosti lidí při zabezpečování úkolů v podniku.

Organizování v sobě zahrnuje několik na sobě navazující činnosti, jako:

- vytvoření popisu jednotlivých činností,
- seskupování činností,
- přiřazení vedoucího pracovníka ke skupině činností, tj. přiřazení pravomocí nad pracovníky skupiny,
- vytvoření horizontálních a vertikálních vazeb v organizační struktuře podniku.

Organizační výstavba podniku II

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

- Tvar organizační struktury je podstatně determinován rozpětím řízení a z něj vyplývajícím počtem úrovní řízení.
- **Rozpětí řízení** představuje počet pracovníků či organizačních jednotek bezprostředně podřízených jednomu vedoucímu.
  - Je-li tento počet příliš malý, dostáváme špičatou pyramidu. Je zřejmé, že špičatá pyramida v sobě skrývá nebezpečí poruch při přenosu informací přes několik úrovní, obvykle je také méně hospodárná.
  - Při nadměrném rozpětí řízení je pyramida plochá. Může naopak vést k přetížení vedoucího.

Pyramidová organizační struktura

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Top management

Vedoucí (middle supervisor)

Vedoucí na nižší úrovni
(Supervisory management)

Dělníci (workers)

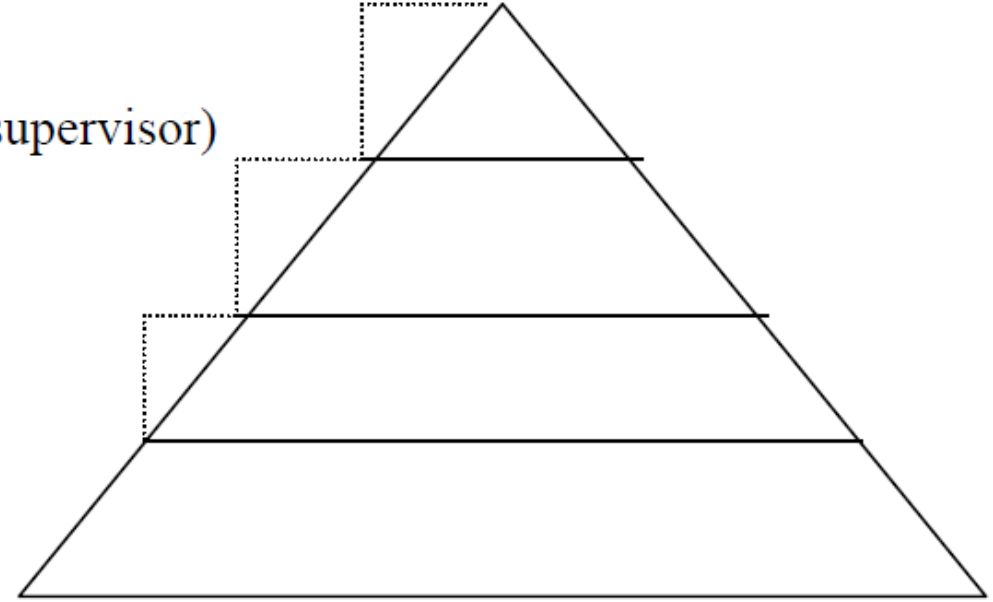

Organizační výstavba podniku III

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

- Na proces organizování a tomu odpovídající tvorbu struktury jsou kladeny určité požadavky, které jsou shrnuty v akronymu OSCAR
  - cíle podnikatelských činností (O = Objectives),
  - specializace (S = Specialization),
  - koordinace (C = Coordination),
  - pravomoc (A = Authority),
  - zodpovědnost (R = Responsibility)

Příklady organizačních struktur

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

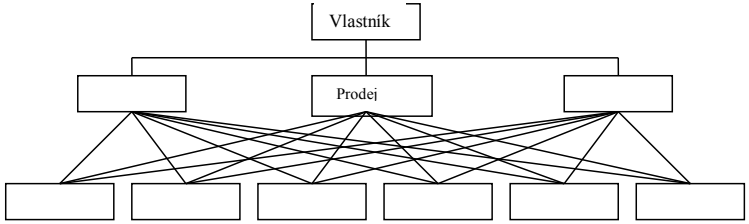

funkcionální organizační struktura

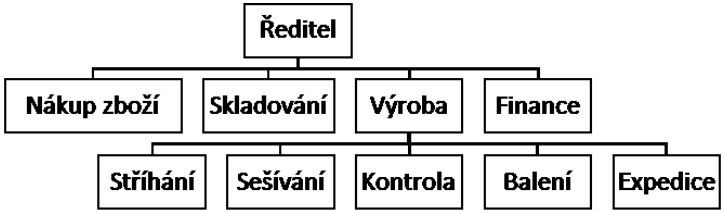

procesní organizační struktura

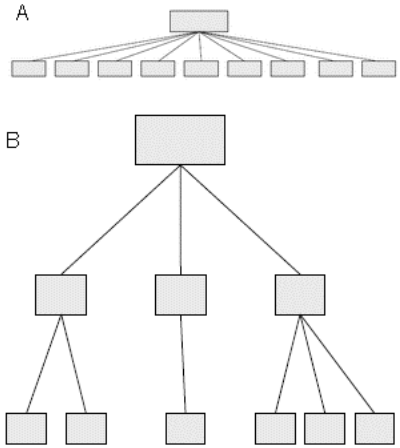

Příklad ploché (A) a strmé (B) organizační struktury

Pevné organizační struktury

- liniová organizační struktura – nejstarší, princip jednoho vedoucího
- funkcionální organizační struktura - Funkčně specializovaní vedoucí -pracovník je podřízen několika vedoucím, z nichž každý řídí pracovníky v určité věci
- liniově-štábní organizační struktura-vznikla kombinací liniové a funkcionální struktury, liniová a štábní složka (tým specialistů)

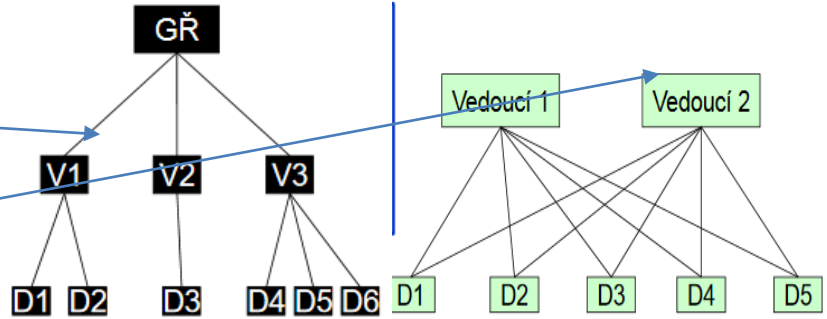

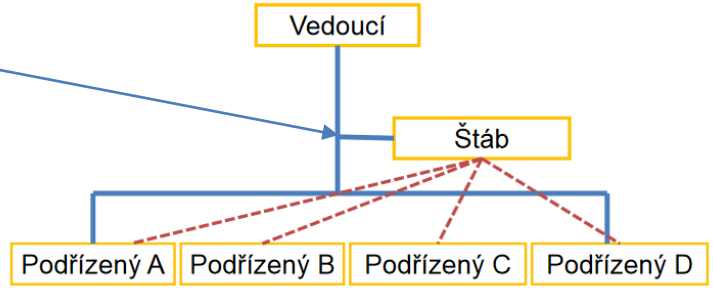

Organizační struktury s pružnými prvky

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Tvoří doplňkovou strukturu, nikoliv rozhodující způsob organizačního uspořádání a připojují se k základním strukturám. Charakteristickými rysy jsou dočasnost, účelovost a to, že doplňují nebo zlepšují dosavadní organizační struktury. Patří sem:

- Projektová organizační struktura
- Maticová organizační struktura

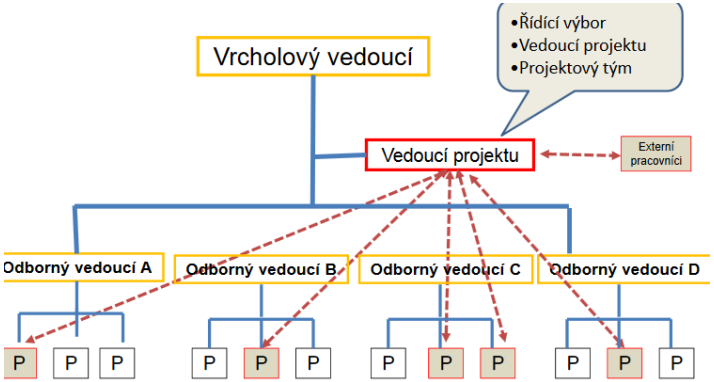

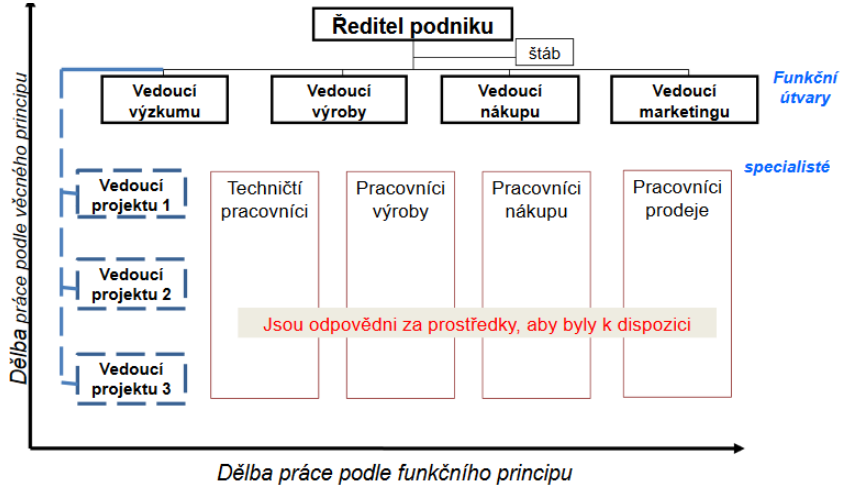

Organizační struktury podle sdružování činností

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Funkční struktura –činnosti se seskupují podle míry podobnosti činností, bez ohledu na charakter či určení výsledku těchto činností
Divizní struktura -činnosti potřebné k výrobě určitého produktu jsou seskupovány do relativně samostatných divizí, které vládnou vysokou autonomií

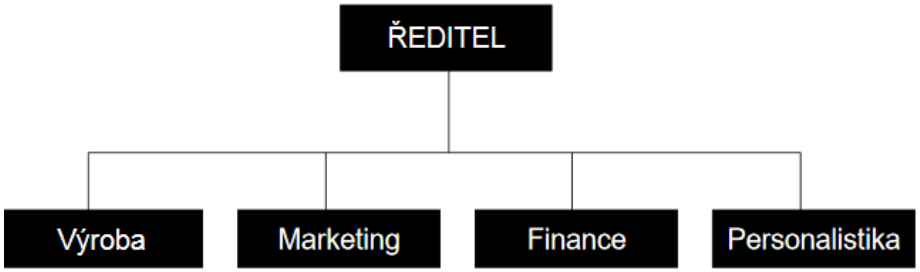

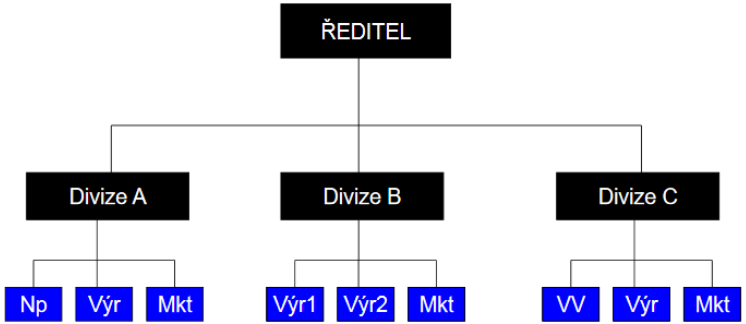

Hybridní struktury

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

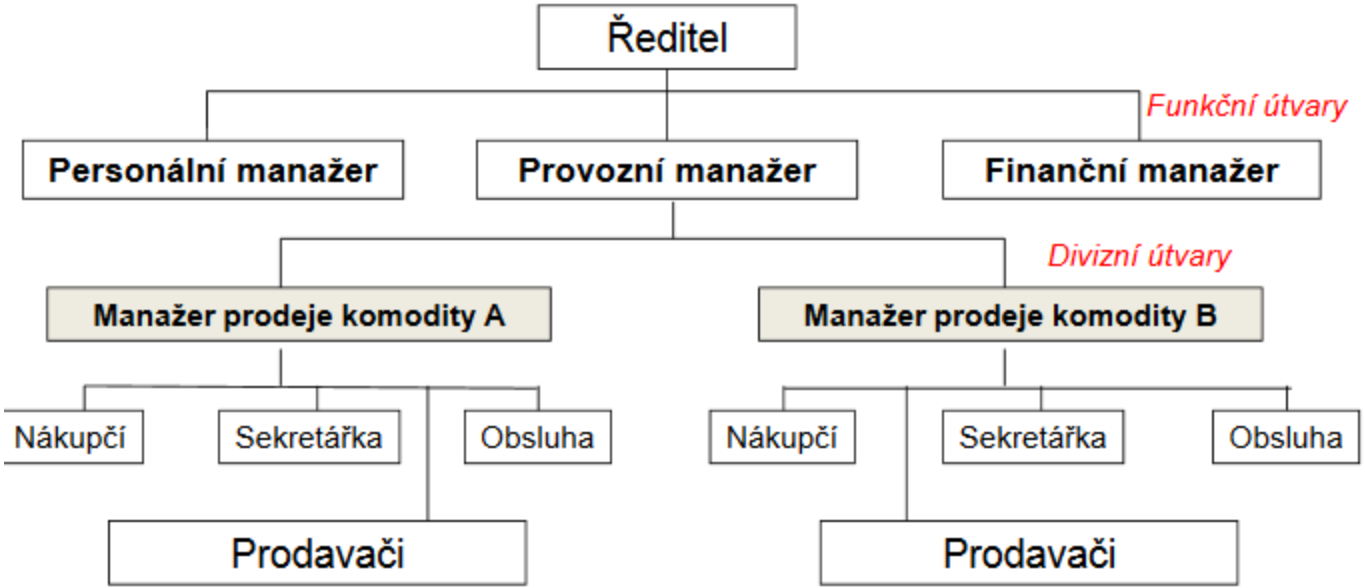

Životní cyklus

Životní cyklus podniku

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

- Pod pojmem životní cyklus podniku myslíme fáze existence podniku, kterými může (ale nemusí vždy) procházet (Synek, 2007).
- Život podniku významně souvisí s vývojem okolí podniku (např. stav ekonomiky, odvětví, socioekonomickou situací, demografickým vývojem apod.), jež může například umožnit vznik nějakého podniku, nebo naopak způsobit jeho zánik.

Životní cyklus podniku

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

Mezi základní fáze životního cyklu podniku patří :

- založení,
- růst,
- stabilizace,
- krize (a případná sanace)
- zánik

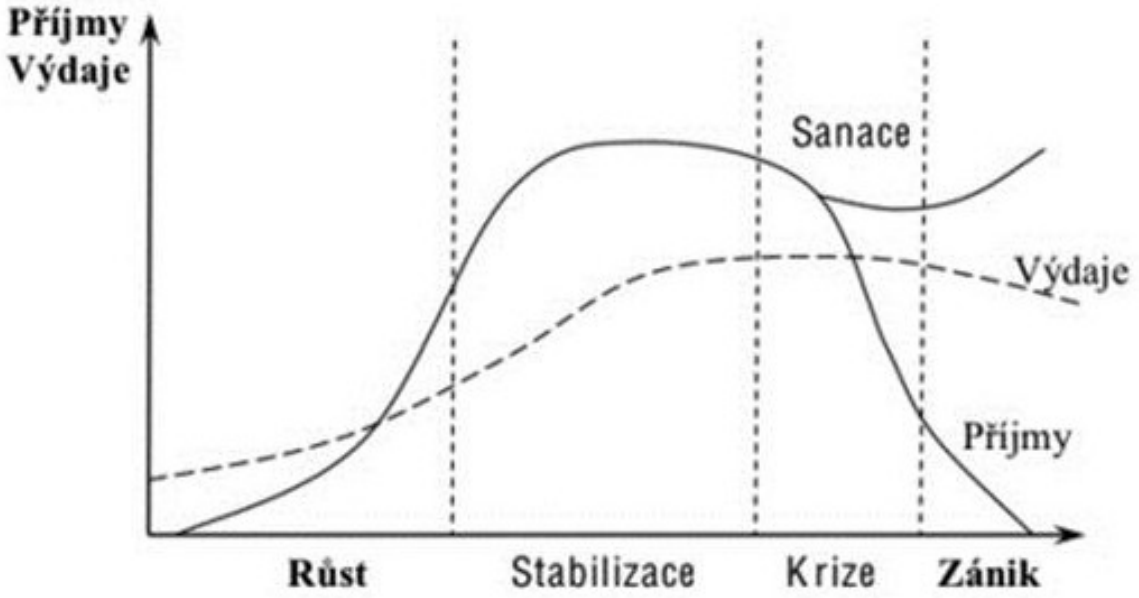

Životní cyklus podniku : Fáze

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

- **Založení** – v této fázi podnikatel řeší hlavní existenční otázky typu: Co bude vyrábět, poskytovat? Čím se bude zabývat.
- **Růst** – zde je snaha o trvalý růst podniku, rostou objemy prodejů a podíl na trhu, což motivuje podnikatele do dalších investic .

Životní cyklus podniku : Založení

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

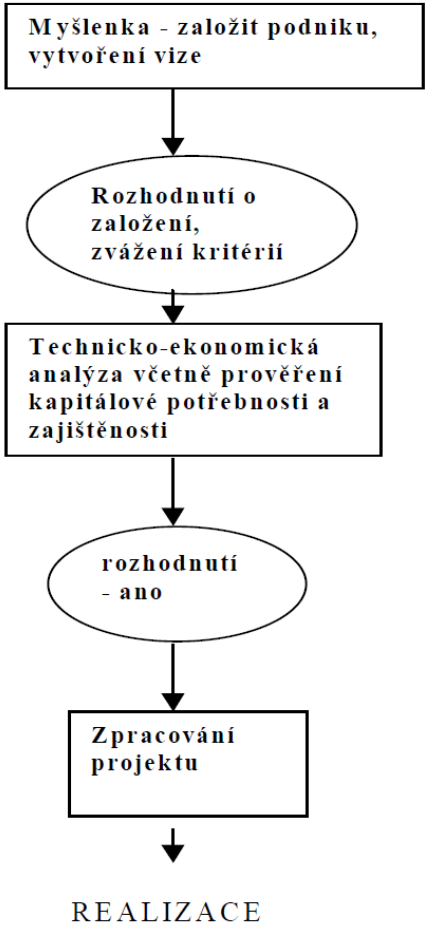

Životní cyklus podniku : Fáze 2

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

- **Stabilizace** – podnik má vzhledem k trhu optimální velikost, dostatek zákazníků a tvoří hodnotu pro vlastníka (zisk).
- **Krize** – toto je rozhodující čas v životě podniku. Předmět podnikání je stále složitější. Majitelé se musí rozhodnout, jak rychle bude podnik růst a jak jej budou financovat .
- **Zánik** – nemůže-li být zachován předchozí podnikatelský duch, je i vysoká pravděpodobnost pokračujícího neúspěchu .

Fáze růstu podniku

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

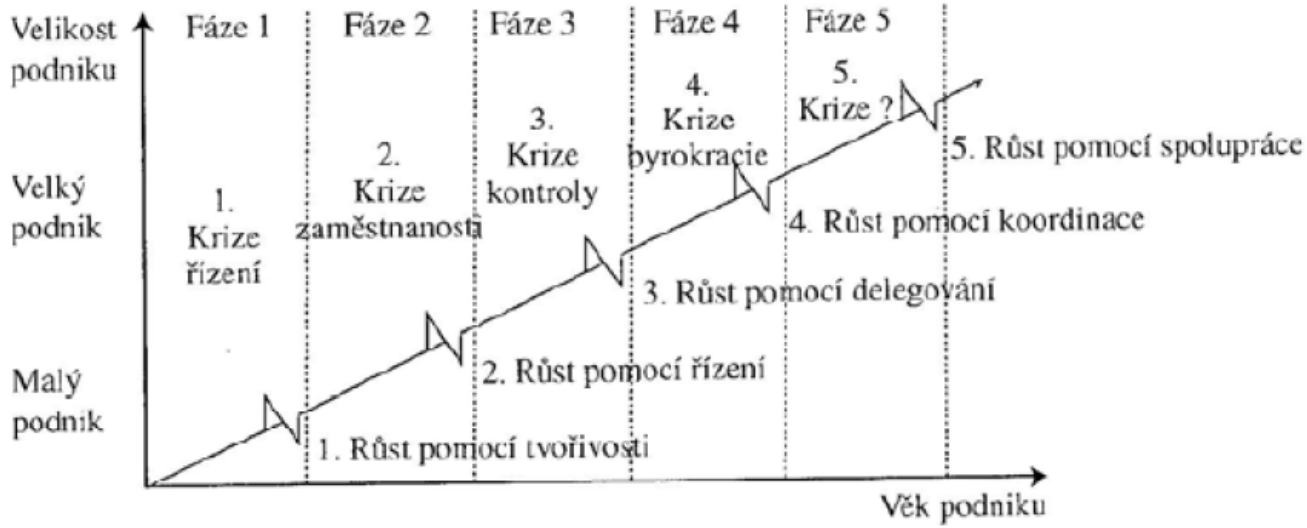

Pramen: SYNEK, M. Podniková ekonomika. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1999. 456 s. ISBN 80-7179-228-4. s. 98.

Způsoby zániku podniku

SLEZSKÁ UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ FAKULTA V KARVINÉ

- **dobrovolné rozhodnutí o ukončení činnosti obchodní korporace**
- **zrušení obchodní korporace bez likvidace** – zde řadíme fúze, rozdělení podniku, změnu právní formy, převod jmění na společníka či přeshraniční přemístění sídla.
- **zrušení obchodní korporace s likvidací** (§ 187–209 NOZ) – likvidace je zákonem řízený postup mimosoudního vyrovnání majetkových vztahů (likvidátorem) v případě, že majetek podniku postačuje k zaplacení závazků k věřitelům; pokud majetek podniku nestačí k uspokojení věřitelů, pak se podnik dostává do konkurzního řízení, kdy dochází alespoň k částečnému (poměrnému) uspokojení věřitelů.